

časopis PF PU
v Prešove
číslo 5
máj 2008

Ó, DÁ NA MŇA

Hrbatý: „Máte
u mňa šancu...“

Vlašský orech v bežovom tieľku!

Lašianska: „So mnou
nikdy neboli problémy“

Rábilová
2008

Obrigado

Predčasný
pôrod

Dieťa
v agresívnom
kočiar

Afrodiziaká

Rábilová
2008

Mgr. Tatiana Dubayová

Mgr. Jarmila
Žolnová, PhD.

PaedDr. Stanislava
Mandzáková

Doc. PaedDr.
Ladislav
Hornák, PhD.

PhDr. Tatiana
Čekanová

Marta Farkašová

PaedDr. Lucia Hrebeňárová

KATEDRA ŠPECIÁLNEJ PEDAGOGIKY

mad

obsah

INFOÁR

Moyzesiana 2008 **4**
Neseparuj sa - separuj s nami **4**
Študentská vedecká konferencia v Olomouci **4-5**
Kresli, maľuj, šperkuj **5**
O tom po tom... **6**
Rozbiehame 1. ročník PDU **6-7**
Obrigado **7**
Táborili sme v Olomouci **7**
Špeciálno-pedagogické zariadenia **8-9**
Okom prváčky **10**

ANKETIE

Čo považujete za prvý prejav lásky... **11**

HRACIA SKRINKA

Kvetom slnko, deťom mier **12**

JARMOK 12

13. RUBRIKA NA 13. STRANE

Vločky, letec, plagát a... **13**

BEZ BRNENIA

„So mnou nikdy neboli problémy.“ **14-15**

KATAPULT 16-17

EXTRAKALIBER

Peter Karpinský nepíše do zásuvky **18-19**
Dominik Hrbatý: „Pokiaľ nie som ženatý...“ **20**

ARTUŠUMENIE

Erasmus Day, Ples PF 08, DOD 08 **21**

RECEPTOÁR

Afrodiziaká **22**

GALLERY ART 23

ARTUŠ – časopis Pedagogickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove, Ul. 17. novembra 15, 081 16 Prešov.

Email: artus@unipo.sk. Číslo 5, máj 2008.

Redakčná rada: *Tatiana Bilančíková, Martin Dzurilla, Hedviga Kochová, Vladimír Fedorko, Ján Pochanič, Klaudia Rábiková, Zdenka Juhošová.*

Výtvarná spolupráca: *Tatiana Bilančíková, Veronika Hriňová.*

Šéfredaktori: *Martin Klimovič, Radoslav Rusňák.*

Sadzba: *Hedviga Kochová.*

Tlač: Grafotlač, Prešov. Formát A4. Náklad 500 ks.

Výtvarná práca na titulnej strane: *Klaudia Rábiková.*

Grafická úprava titulnej strany: *Martin Dzurilla.*

Vytvarný návrh názvu ARTUŠ: *Lucia Gliganičová.*

Komiks na zadnej strane: *Veronika Hriňová.*

ISBN 978-80-8068-756-4

hlásnik

Májový príbeh na úvod

ON

Pracovný čas sa chýli ku koncu. Kolegovia organizujú bowling, on sa však už niekoľko týždňov podobných spoločenských akcií nezúčastňuje. Spomína si na školské roky, keď rodičia pravidelne pripomínali: „...a zo školy rovno domov!“ Teraz mu to nik nemusí pripomínať a on pôjde rovno domov, vlastne ani tak celkom rovno nie, pretože ešte musí čosi nakúpiť. Hľadá lístoček, aby naozaj na nič nezabudol... Obťažkaný dvoma igelitovými taškami si skrakuje cestu domov cez park. Cesta domov je však zrazu oveľa dlhšia ako očakával...

ONA

Malá Ivka sa dnes naozaj dobre napukala. Zdravé buclaté ružovkasté líčka hovoria za všetko. „Ivka, čo povieš, prekvapíme dnes otecka? Je krásne májové popoludnie, nebudeme predsa kysnúť v byte!“ Mamička s detským kočiarom prechádza po chodníku vedúcom cez park...

ON + ONA

Spod detského kočiara vytrčajú dve igelitové tašky. Rodičia malej Ivky pritúlení k sebe z kroka na krok posúvajú pred sebou detský kočiar. Jeho cesta z práce domov i jej vychádzka s malou je dnes oveľa dlhšia a predovšetkým príjemnejšia ako zvyčajne...

Krásny máj Vám želá

doc. PaedDr. Daniel Šimčík,
PhD.,

prodekan PF PU
pre vedu, výskum

a
doktorandské štúdium

MOYZESIANA 2008

Presne 3. 4. 2008 (rozumnej tretieho apríla 2008) sa na pôde Pedagogickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove uskutočnil 7. ročník (áno, čítate dobre) medzinárodnej spevákovej súťaže Moyzesiana 2008. Aj keď tento rok by sme mohli pokojne slovko medzinárodná vynechať!

Záštitu na tak honosne znejúcej súťaži prevzal i tento rok rektor Prešovskej univerzity Prof. PhDr. René Matlovič, PhD. Možno i to štvrtovou notou prispelo k nevidanej účasti študentov (18 súťažiacich) z 5 sloven-

ských fakúlt. No nie len počtom súťažiacich, ale aj kvalitou spevákych výkonov tento rok nechal ostatné roky v postavení mimo hry. Z čoho vyplýva, že sa nám konečne blýska na lepšie časy! S týmto tvrdením sa stotožnila i odborná porota súťaže v zložení, začnem od okna: Mgr. Art. Igor Kucer, Mgr. Jana Maľová a Elena Horváthová.

Priam jednohlasne, bez falošného tónu sa odborná porota zhodla i na umiestnení súťažiacich. Peter Paleček (FF PU Prešov) sa nezachoval ako

právy džentlmen a vyfúkol hlavnú cenu M. Moyzesa ostatným súťažiacim. A tak sa Stanislava Berezňáková (PF PU Prešov) musela uspokojiť s cenou rektora PU v Prešove. Cene dekana PF PU v Prešove sa celou cestou (až do Nitry) vytešovala Lucia Komárová (PF UKF Nitra).

Plaču, nebudaj náreku u neocenených súťažiacich porota predišla operatívnym udelením ceny poroty – Komorné trio (PF UKF Nitra), ceny za interpretáciu starej hudby – Andrea Lelocká (PF UKF Nitra), ceny za interpretáciu populárnej piesne – Tatiana Hicová (FHPV PU Prešov) a ceny za interpretáciu detskej piesne – Katarína Kubicová (FPV ŽU Žilina).

A razom sa nálada mnohých súťažiacich zlepšila. Dokonca vyšlo i slnko. Po ukončení súťaže nasledovali hodnotiaci seminár (a nie banket, ako by sa mnohí domnievali), na ktorom bola vyslovená obrovská vďaka organizátorom súťaže: PF PU v Prešove, PU, Prešovskému hudobnému spolku Súzvuk a Katedre umeleckej, estetickej a pohybovej výchovy PF PU.

foto mad

ŠTUDENTSKÁ VEDECKÁ KONFERENCIA V OLOMOUCI

Na začiatok je potrebné povedať, že študentská vedecká konferencia sa konala v Olomouci v dňoch 26. – 28. novembra 2007 na Pedagogickej fakulte UP v Olomouci. Zúčastnili sme sa na nej ja – t. j. Anna (Aďka) Sokolová – prváčik, Lenka Roháčová – štvrtáčka, pani magisterka Hedviga Kochová a pani docentka Renáta Bernátová.

Spomínanej konferencie sa zúčastnili slovenskí študenti, poľskí študenti z Opole a Ratiborczy a študenti z Palackého univerzity. Príchodom do Olomouca sa začalo (aspoň pre mňa) spoznávanie úplne nového prostredia a nových priateľov. Olomouc je krásne mesto s bohatou históriou, ktorá siaha až do 10. storočia a na jeho území sa

NESEPARUJ SA – SEPARUJ S NAMI

Za rok sme odseparovali cca 1000 kg v 13-ich zberných škatuliach – ako iste viete, sú to tie modré kartónové škatule na chodbách a katedrách.

V spolupráci s Technickými službami mesta Prešov začneme čoskoro separovať PET fľaše do plastových vriec, ktoré budú na samostatných špeciálnych stojanoch. Stojany by mali byť na štyroch chodbách – teda len na verejných miestach, kde by sa mali po stlačení vhadzovať PET-ky všetkých farieb. V centrálnom sklade budeme mať jednu veľkú typizovanú nádobu na prevoz, tzv. bigbag. Po jeho naplnení ho na naše avízo odvezie auto TS Prešov na zberný dvor a pripraví na ďalšie spracovanie plastu. Možno viete, možno nie, ale z tohto materiálu sa vyrábajú fleecové bundy – na výrobu 1 kusu stačí 30 fliaš, ďalej sa tiež lisujú tzv. „večné dosky“ na lavičky do parkov či na zimné štadióny, ktoré neprispôsobiví občania nepolámu, nedoškriabu a netreba ich natierať ani farbou, lebo už pri ich lisovaní sa plast prifarbí na hnedo, zeleno, čierno, takže v podstate podľa potreby.

Čo sa týka malých bateriek, tak informácie mám len z internetu – sami si to môžete vyhľadať v oblúbenom Google. Pilotne bol už tento projekt na Slovensku odskúšaný, ale tým, že sme v EÚ, musíme Európskej komisii zdokumentovať nakladanie s nebezpečným odpadom – patria sem akumulátory, ale aj lieky, ktoré sa zbierajú v sieti lekární, ďalej biologický odpad z nemocníc, vytvárajúci sa po operáciách, na ktorého znehodnocovanie by malo dohliadať Ministerstvo zdravotníctva atď.

Na zber akumulátorov má na Slovensku postupne vzniknúť 800 zberných miest. Ak ich nevytvoríme, hrozia nám nemalé sankcie, ktoré štát bude platiť – ako ináč – z našich daní...

Skúsme sa teda naozaj riadiť heslom: NESEPARUJ SA – SEPARUJ S NAMI...

(jap)

(makro)

nachádza pamiatka zapísaná do Zoznamu svetového kultúrneho a prírodného dedičstva UNESCO – monumentálny Stĺp Najsvätejšej Trojice na Hornom Námestí. Metropola „Hané“ má svoje neopakovateľné kúzlo. Nádherné chrámy a kostoly – na čele s katedrálou Svätého Václava – vedia zaujať svojou monumentálnosťou. Ako neobvyčajne krásne sa dajú nazvať renesančné paláce a historické budovy, unikátne barokové bašty, kostoly a kaplnky.

Založením prvého vysokého učenia na Morave vznikla druhá najstaršia univerzita v Čechách – Univerzita Palackého v Olomouci. Pedagogická fakulta tejto univerzity poskytuje vysokoškolské vzdelanie budúcim učiteľom a ďalším pedagogickým pracovníkom pre materské školy, základné a stredné školy, ako aj školské a mimoškolské výchovné a vzdelávacie zariadenia.

V prvý deň nášho pobytu sa uskutočnilo predstavenie výsledkov výskumného projektu zameraného na využívanie tradícií a zvykov regiónu vo vyučovaní na 1. stupni ZŠ. Ako to už býva na konferenciách, aj na študentskej konferencii vystúpili účastníci projektu so svojimi príspevkami a prezentovali výsledky výskumu vo svojich regiónoch. Po študentských prezentáciách bolo záverečné vyhodnotenie a medzinárodné porovnanie výsledkov výskumu.

Ubytovanie bolo nádherné a príjemné. Samozrejmosťou bol aj prístup na internet pre študentov. Stačí – predstavte si – iba karta ISIC.

Večer sa začal programom na fakulte. Takzvaný workshop pre študentov znel už na začiatku zaujímavo, ale skutočnosť bola ešte viac zaujímavejšia. Šlo o ručné práce so zameraním na vianočné

zvyky a tradície. Vyskúšali sme si prácu s papierom, ihlou a bavlnkou. S takýmto materiálom sa dá vykúzlíť veľa, verte mi. Naše šikovné ruky sa pokúsili vytvoriť vianočnú pohľadnicu s rôznymi motívami.

Druhý deň sa niesol v duchu návštevy Základnej školy Hálkova v Olomouci – šlo o triedu pre nadaných žiakov. Vysvetlili nám, že mienka o tom, že žiaci, ktorí sú tretiakmi a majú preberať učivo na úrovni druhého stupňa, nie je podľa nich správna a efektívna. Ide skôr o to, že nadaný žiak je schopný rýchlejšie sa naučiť a zvládnuť učivo daného ročníka, a preto si môže dovoliť viac exkurzií, rýchlejšie osvojenie si učiva daného ročníka, ako aj výskumné činnosti. Žiaci si sami vyberú tému, ktorú chcú skúmať a venujú sa jej mesiac. Je veľmi zaujímavé, ako taký tretiak dokáže sám zvládnuť poznatky a spraco-

vať ich na vskutku vysokej úrovni. Učiteľky sa pridriavajú kurikula, ale tvoria si aj vlastné kurikulum, pretože takíto žiaci nevydržia pri cvičeniach veľmi dlho, a preto musí pedagóg vytvárať motivačné a kreatívne cvičenia sám. Vyučovanie je potom „šité na mieru žiakovi, jeho vlastnostiam a schopnostiam“.

Tak sme sa rozlúčili s deťmi aj učiteľkami, ktoré nám sľúbili, že nám poobede ukážu ako vyzerá

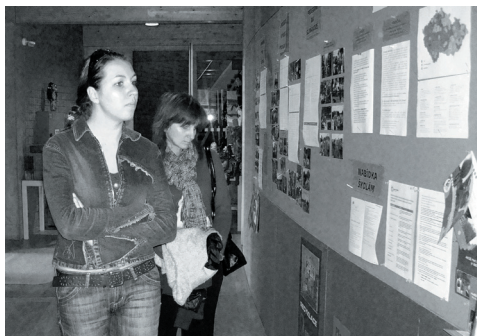
ich projekt, ktorý si samy vymyslia práve v dnešný deň.

Následne na to sme sa vybrali na „obdivnú“ exkurziu mestom. Po návrate na fakultu si študentky pre nás pripravili program. Samozrejme, venovali

sme sa aj príprave ďalšieho medzinárodného výskumného projektu.

Ako všetko dobré má svoj koniec, tak aj táto konferencia sa blížila k záveru a my sme boli smutné, že tak skoro. No vedeli sme, že sme spoznali nových kolegov, ale

pokračovanie na strane 6...

KRESLI, MAĽUJ, ŠPERKUJ... (ŠVOUK 2008)

Katedra umeleckej, estetickej a pohybovej výchovy PF PU v Prešove organizovala dňa 15. apríla 2008 ŠVOUK (Študentskú vedecko-odbornú umeleckú konferenciu). Konferencia prebiehala v priestoroch učebni č. 114 a č. 112 PF PU a je potrebné povedať, že tento ročník nás prekvapil bohatou účasťou študentov (verte či neverte – až 51!). Svoje práce prezentovali v kategóriách: kresba, maľba, počítačová grafika a šperk. Hodnotiacia porota (bez ktorej by celá akcia nemala tú správnu „šťavu“) pozostávala z členov KUEPV (Mgr. A. Sedláková, J. Jackanič akad. mal., doc. PhDr. M. Tokár, PhD, Mgr. Tatiana Bilančíková).

Cieľom takéhoto podujatia je, bolo, a aj vždy bude bližšie zoznámenie sa s výtvarnou tvorbou študentov, ako aj osobná prezentácia výtvarnej tvorby pred akademickou obcou a verejnosťou. Výtvarné práce (pozri Gallery Art) vznikali v rámci tvorivých študijných projektov a v čase osobného voľna. Najhojnejšou účasťou všetkých prekvapili študenti 1. ročníka, čo svedčí o ich nadšení pre výtvarné umenie, ktoré sa nám, dúfame, podarí udržať aj v nasledujúcich rokoch štúdia. Výstava ŠVOUK 2008 bude inštalovaná na 2. poschodí v budove PF a potrvá do 30. septembra 2008.

Zoznam ocenených študentov:

M. BERETOVÁ, M. MARTINKOVÁ, D. MIHAĽOVÁ, V. MIHOKOVÁ, M. HANOBÍKOVÁ, T. HOMOĽOVÁ, L. KOVÁČOVÁ, T. MUE, K. RÁBIKOVÁ, Z. RUSINKOVÁ, G. VENGEROVÁ

Čestné uznanie:

K. ĎURAŠ, A. SOKOLOVÁ, K. SÝKOROVÁ

Veronika Mihaľová (ŠVOUK 2008)

(tabi)

O TOM PO TOM...

Ako začať, keď sa už všetko skončilo. Spomienky, vesele i smutné, spomienky na moju pedagogickú prax...

Rozpamätávam sa na svoju úplne prvú prax – trvala asi pol dňa a išlo skôr o rozhovor s riaditeľom a nahliadnutie do triedy, ako o prax v pravom zmysle slova. Veľmi vtedy na mňa zapôsobil riaditeľ školy – bol vysoký, robustný, elegantne oblečený, s vážnym a zároveň vrúcny výrazom tváre a hlboko posadeným hlasom. Slovom, riaditeľ ako má byť! Len škoda, že jeho riadenie trvalo už len asi rok – jeho škola bola totiž zrušená...

Každá prax mi niečo dala, či už poznatky typu „know how“, alebo odhodlanie, že takto učiť rozhodne nechcem. Zvlášť hlboký dojem na mne zanechala *práctica pedagógica* v Portugalsku. Počas nej som vyskúšala tri typy škôl – štátnu, súkromnú a špeciálnu. Každá z nich bola iná. Štátne školy sú podobné ako u nás, od učiteľa závisí, ako vyučovanie vyzerá. Tamojší žiaci nemali šťastie na učiteľku, bola neurotička a stále na nich kričala (aj so mnou cukalo) a sem-tam sa im aj jedna ušla. Veľmi som sa zabávala pri jej vyhlásení, že každý deň si hovorí, že na nich nebude kričať, ale že sa to nedá... A tak vrieskala naďalej a vytvárala „priaznivú“ učebnú klímu. Aj keď v podstate bola milá a po riadnej dovolenke by už možno nemala chuť pozabíjať všetky deti...

Prax v súkromnej škole bola úžasná – málo žiakov v triede, roztomilé uniformy, milé učiteľky, úžasné pomôcky, neuveriteľný areál školy, obed zadarmo, tvorivá atmosféra a ako bonus šikovní a aktívni žiaci. No proste, paráda!

Úplný opak špeciálnej školy, ktorá bola určená pre deti rodičov narkomanov, pijanov, pre týrané deti a podobne. Vybavenie školy bolo dosť biedne, takisto ako vybavenie žiackych tašiek. Tam učiteľka nemohla povedať „Ostrúhajte si farbičky!“ lebo jednak ich žiaci nemali toľko, aby sa mohla vyjadriť v množnom čísle a jednak boli také malé, že o zastrúhaní nemohla byť ani reč. A učiteľka bola rada, že vôbec nejaké majú. Bol to

veľmi smutný pohľad a obrovský kontrast ku súkromným školám, kde boli deti poobliekané podľa najnovšej módy, v peračníkoch mali najnovšie perá a fixky a cez prestávku si pochutnávali na kek-síkoch z najnovšej reklamy... Jediným šťastím týchto detí bola ich učiteľka, ktorá chápala ich situáciu a potreby. Láskyplne, ale rozhodne ich viedla k učeniu, vysvetľovala im potrebu vzdelania, povzbudzovala ich a najrozličnejšími aktivitami ich viedla k aktívnosti a k dosahovaniu dobrých výsledkov. Pritom však nezabúdala ani na potrebu lásky, ktorá im doma často chýbala a stále si našla čas im ju prejavovať. Verím, že žiaden z nich na ňu nezabudne...

Najčerstvejšiu spomienku mám na súvislú prax. Veľmi som sa tešila, že nemusím ráno skoro vstávať a cestovať do Prešova. Tiež som bola úplne celá bez seba, že konečne môžem učiť aj angličtinu, keďže celé štyri roky sa na to akosi zabúďalo... Dostala som perfektnú učiteľku, navyše škola realizuje ITV, ktorého som fanúšičkou, angličtina sa mi učila super, takže žiaden problém... Až na jeden deň, keď som myslela, že ma z tých detisiek asi porazí! Bola to tuším streda a deviataci písali monitor. Nevieť prečo, ale moju učiteľku dali ako dozor k nim a ja som s mojimi prváčikmi ostala úplne sama... Prvá hodina prebehla bez problémov. Na druhej hodine som učila angličtinu v inej triede. Keď som na konci hodiny ticho vošla do triedy, za katedrou sedela zničená učiteľka z druhého stupňa, ktorá sa potesila zvoneniu viac ako žiaci. Tretia a štvrtá hodina boli horor! Žiadne príkazy, zákazy ani líškani neplatili, čistá Sodoma – Gomora! Traja modrookí diablici sa rozhodli, že ma zničia, nezastavil ich ani „nálet“ zástupkyne!

Nakoniec sa to skončilo dobre – rozdala som svoje prvé poznámky, doma som si ponádala a upokojila si nervy čokoládou. Na druhý deň ma čakalo prekvapenie, keď sa mi diablici ospravedlnili a zásobili ma ďalšími kalóriami. Učiteľské povolanie má aj svoje sladké stránky, pomyslela som si. A ja sa už neviem dočkať, kedy sa pustím do ich objavovania...

Veronika Hriňová, 4. ročník

... pokračovanie zo strany 5

aj priateľov.

A aby som nezabudla – pohostinnosť domácich študentov bola po celý čas obdivuhodná.

Moje slová na záver budú apelom na teba, kolega – študent, na teba, ktorý máš tiež záujem nielen spoznávať nových ľudí a získavať nové skúsenosti, ale kdesi v hĺbke svojej duše pociťuješ aj nutkavú chuť skúmať. Neváhaj a pripoj sa k nám! Kto raz skúsi, ten neobanuje! Bonusom budú nielen nové poznatky, skúsenosti a stretnutia so zaujímavými ľuďmi, ale aj zábava, oddych a fantasticky interestingá práca...

Anna Sokolová 1.ročník

ROZBIEHAME 1. ROČNÍK PREŠOVSKÉJ DETSKEJ UNIVERZITY (7. – 11. 7. 2008)

Pedagogická fakulta (Kabinet výskumu detskej reči a kultúry) pod záštitou rektorátu PU a v spolupráci s ostatnými fakultami otvára 1. ročník Prešovskej detskej univerzity (PDU), letného prázdninového „štúdia“ pre zvedavé deti vo veku 9 – 12 rokov (žiaci 4. – 6. ročníka základných škôl, resp. zodpovedajúcich tried osemročných gymnázií).

Zámerom PDU a zároveň jej „špecialitou“ je podnietiť v deťoch záujem o poznávanie a uchovávanie kultúrneho dedičstva svojho (šarišského) regiónu a zároveň im sprostredkovať možnosť nahliadnuť do univerzitného spôsobu vzdelávania, stimulovať detský bádateľský inštinkt a motivovať ich k úsiliu dosiahnuť raz skutočné vysokoškolské vzdelanie. A v neposlednom rade umožniť deťom zaujímavu a zmysluplnu stráviť prázdninové dni v (rodnom) meste.

Svoj päťdňový študijný pobyt na univerzite začnú deti slávnostnou imatrikuláciou, pričom im budú odovzdané tričká, šiltovky s logom univerzity a indexy, do ktorých si zapisujú ponúknutý študijný program.

Prednášky zamerané na poznávanie osobitostí Prešova a jeho okolia (z oblasti histórie, architektúry a výtvarného umenia, ľudo-

OBRIGADO

Ahoj všetci! Sme chalani z Portugalska. Hello! We are three Portuguese boys, Filipe Ferreira, 21 years old, José Lopes, 23 years old and Ricardo Ribeiro 24 years old. We arrive here to Presov two months ago, in 28 of January, because before the second semester we do an intensive course of Slovak language and after this course we start the lesson on Faculty of sport and Faculty of education.

Here all people, teachers, students, indifferent people receive us very, very well. This entire people made us feel so good like in my country, like in my house, so for us is a pleasure to be here.

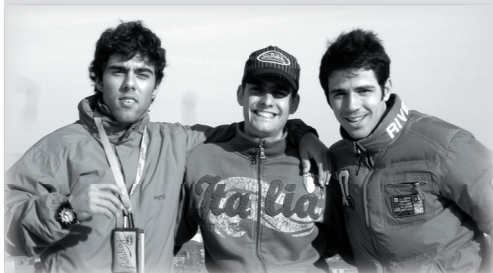
In the beginning we travel a lot around Prešov, to see the centre, and some historical places. We know so much places here, we were in Solivar, we were in Šaris castle, we were in High Tatras, in Krompachy, in planetarium, we visit Košice, a lot of places that we will never forget. We do it a different thinks, we meet so many people, we know so many places, we try for the first time ski, because in our country it is difficult to do, we are so happy. We miss our families, our friends, but all of you make us so happy that is the reason why we are here, and why we forget our country.

We really appreciate your hospitality, thank you for all and you have and are a beautiful country. We would like to be here more than 4 months.

Chceme vám všetkým poďakovať za vaše milé prijatie. Všetkým učiteľom, študentom, ľudom, ktorí nám pomáhali.

Sme veľmi radi, že sme tu mohli byť. Ďakujeme veľmi pekne.

Filipe Ferreira
José Lopes
Ricardo Ribeiro

vých tradícií a prírodných špecifik Šariša, literatúry, multikultúrnosti regiónu a pod.) budú viesť renomovaní vysokoškolskí pedagógovia, ako aj známe osobnosti z kultúry a médií, ktoré pochádzajú z Prešova a šarišského regiónu. Špecifikom študijného programu PDU je aj to, že na prednášky budú nadväzovať tvorivé dielne (lektormi budú umelci, vynálezcovia, ľudoví remeselníci, mediálne celebrity a pod.). Prednášky budúci „bakalárčekovia“ absolvujú spoločne, pracovné dielne prebehnú v študijných skupinách, ktoré organizácie zabezpečia naši študenti. Na záver svojho pobytu deti vypracujú „bakalárčekovskú“ prácu a na slávnostnej promócií im rektor PU, prof. RNDr. René Matlovič, PhD., odovzdá diplom a udelí titul „bakalárček“.

KVDRK

Viac info na www.pdu.pf.unipo.sk

TÁBORILI SME V OLOMOUCI

Ako iste viete, každoročne sa zúčastňujeme študentských vedeckých táborov (vychádza to asi 2 krát ročne). Ani tento rok nebol výnimkou a tak sme sa my tri – Simona, Mirka a Aďka – na čele s pani magisterkou Kochovou vybrali opäť objaviť krásne české mestečko Olomouc. Samozrejme, neboli sme tam len na výlete a pre zábavu, ale ako vzorní študenti sme sa na tento tábor seriózne pripravili. Tohto roku máme tému zdravý životný štýl žiaka.

Do Olomouca sme dorazili večer. Čakala nás večera a naši kamaráti z Čiech a Poľska. Ubytovanie, vymodlený spánok a ráno opäť naklusať pred fakultu. A čo sme navštívili? Boli to základné a materské školy v Olomouci. Keďže téma nášho študentského stretnutia bola zameraná na zdravý životný štýl, aj učitelia v školách sa snažili urobiť si svoje výstupy tak, aby sme mali

možnosť vidieť jednotlivé nápady na učivo

alebo hry na túto tému. Neostali sme len pri typických alebo inak povedané tradičných školách, ale mali sme možnosť pozrieť sa do škôl, ktoré sa trochu líšia, či už spôsobom výučby alebo celkovým zameraním školy (projekty zdravej výživy).

Nemyslite si však, že sme chodili len po základkách a materských školách. To nie... Navštívili sme Sluňákov – centrum ekologických aktivít. Tam sme sa spolu s animátormi vyšantili a získali nové nápady na prácu s deťmi a mládežou. Potom sme sa vybrali poznávať aj históriu mesta i okolia. Kúsok za mestom je starý kostolík. A nevynechali sme ani Zoo v Olomouci, ktorá je tretia najväčšia v Českej republike. Bolo tam ozaj krásne. Za zmienku ešte stojí aj Olomoucká knižnica – verná kópia typických univerzitných amerických knižníc, ktoré asi všetci poznáme z filmov. Veľa kníh a príjemná atmosféra.

K tomu dobrý obedik a bolo nám báječne. Ale obedíky sme mali každý deň. Zvykli sme si na to pohodlie, až sa nám nechcelo odísť. No, ale ešte som zabudla na jednu vec. Neboli sme nepripravení a každá z nás mala výstup – malú prezentáciu o zdravom životnom štýle. Nie, nie, nebolo to nič strašné. Dá sa povedať, že takéto výstupy človeku pomôžu byť nebojácnejším a odrazia ho do sveta rýchlejšie. Je veľmi dobré takto sa cibriť, skúšať, určite sa nám to neskôr ako budúcim učiteľom zide, veď aj my budeme mať občas hlavné slovo pre rodičov či iných učiteľov, kolegov a podobne. Prečo sa neotestovať už teraz?

A čo dodať na záver? Asi len toľko, aby ste, milí čitatelia, vyšli z ulity a pridali sa k nám objavovať svet učiteľov, detí, iných študentov a miest, na ktoré nemáte možnosť ísť každý deň. Aj také táborenie môže byť fajn.

Simona Kleinová a Miroslava Martinková, 2. ročník

Špeciálno-pedagogické za

Pohľad do vybraných zariadení cez zápisky z exkurzie

„Neľutuj ma, lebo veľa dokážem. Povzbudzuj ma, lebo sa chcem zdokonaľiť. Buď mojím priateľom, lebo ťa nesklamem. Miluj ma, lebo som hodný tvojej lásky.“

Tento výrok neznámeho detského autora by bol vhodný pre označenie našej prvej zastávky v Levoči. Hneď na začiatku nás privítala riaditeľka múzea, ktorá nám

s veľkým nadšením a trpezlivosťou rozprávala o tejto inštitúcii. Múzeum je okrem iného špecifické tým, že obsahuje štyri špeciálno-pedagogické disciplíny: tyflopédiu, somatopédiu, surdopédiu a psychopédiu, a to nemá dokonca ani Brno či Frankfurt.

Po prezretí si reliéfnych máp a glóbusov vytvorených nevidiacimi sme sa pustili do exkurzie múzea. Počas ľudských dejín sa menil aj prístup

Zariadenie: Múzeum špeciálneho školstva, Levoča

k postihnutým deťom: v dávnej minulosti zabíjali postihnutých chlapcov, v staroveku a v stredoveku boli postihnutí zneužívaní na ťažkú prácu, ľudia si z nich robili posmech a považovali ich za šašov určených len na zábavu. V období kapitalizmu známi filozofi J. Locke, J. J. Rousseau či D. Diderot prejavili zvýšenú starostlivosť o výchovu postihnutých. V dejinách nemožno opomenúť ani Komenského – pokúsil sa o modernizáciu výchovy, kde škola by bola hrou, vzdelávanie by sa realizovalo aj v prírode a deti by chodili na vyučovanie s radosťou. Zhodli sme sa na tom, že keby sa vyučovací proces uskutočňoval takýmto spôsobom aj dnes, praktická využiteľnosť poznatkov i radosť z poznania by boli na omnoho vyššej úrovni. No vráťme sa spolu k dejinám. Ezop bol hrbatý, Homér slepý, Victor. Hugo telesne postihnutý, no ich talenty nás dodnes presvedčujú o tom, že aj ľudia s postihnutím majú na svete svoje nezastupiteľné miesto a je potrebné uvedomiť si to. Ako hovorí V. Geňo: „Nie je ťažké milovať, čo je krásne, ale milovať ľudí s pocitom menejcennosti, na to treba lásku a kultúru srdca.“ S väčším obdivom a úžasom sme potom vnímali aj úsek so špeciálnymi pomôckami a výrobkami samotných detí, medzi ktorými boli aj obrázky vyšívané ústami, rôzne hračky či nádherné ozdobné predmety.

Na záver nám bol pustený dokument o deťoch s Downovým syndrómom, o tom, ako sa s tým vyrovnali rodičia a napriek odcudzovaniu ľuďmi a vďaka veľkej dávke trpezlivosti, starostlivosti i obetavosti milovali svoje dieťa. Lebo sa neriadili rozumom, ale srdcom. Takto povzbudení milovať srdcom a hľadiť na ľudí inými očami sme odštartovali nový týždeň roka, ale aj nášho života.

V nádhерnej zasneženej doline sa nachádzala naša ďalšia zastávka, Reedukačný detský domov.

Prišli sme trochu predčasne, chlapci ešte obedovali, no kým sme chvíľu čakali, z okien nám už od radosti kývali a vykúkali, kto ich prišiel navštíviť. Usadili sme sa v jedálni, kde nás už s úsmevom

na tvári očakával riaditeľ domova. Toto zariadenie funguje od roku 1965 s cieľom prevýchovy detí s mentálnym postihnutím a poruchami správania, emocionálne a mravne narušených s poruchami správania, konkrétne chlapcov. Spolu tam majú 80 chlapcov rozdelených do 7 výchovných skupín, o ktorých sa 24 hodín denne stara-

jú 18-ti vychovávatelia v kombinácii muž a žena, aby to pripodobnili typickej rodine s otcom a matkou. Okrem vychovávateľov tam možno stretnúť učiteľov, asistentov učiteľov, špeciálnych pedagógov, ktorí sa starajú o vzdelanie, prevádzka má na starosti služby (krajčírstvo, upratovanie) a o napĺňanie žiadkov detí sa starajú kuchárky.

A ako vyzerá bežný deň detí? Krátko pred siedmou hodinou ráno majú budičiek, rozcvičku a upratovanie. Pri pohľade na ich izby som sa trochu zahanbila, pretože tak nádhерne upratanú ju nemám ani ja. Za to si zaslúžia aj patričnú odmenu – raňajky a tri najčistejšie izby dokonca tortu. Nasleduje vyučovanie a po obede výchovná činnosť, ktorá zahŕňa etickú, estetickú, pracovnú výchovu, spoločenské hry, po ktorých si ešte môžu chvíľu oddýchnuť, pretože na nich čaká štúdium, písanie úloh. Po večeri môžu s chuťou počúvať rádio, hrať stolný tenis, s ktorým sa zúčastňujú aj súťaži. Najviac ma zaujalo, že píšú listy – je to milý kontakt s domovom. Večierka je pre chlapcov o ôsmej, tí vytrvalejší pri televízore zostávajú najdlhšie do deviatej.

Čo sa týka obľúbených dní, dovolím si povedať, že je to streda, lebo vtedy nemajú školu, potom vianočné a veľkonočné prázdniny, keď za odmenu idú domov. Prečo sú tam však chlapci umiestnení? Ide o rozhodnutie súdu, dôvodmi sú záškoláctvo, krádeže, znásilnenia, vraždy, lúpeže. Polovici týchto detí sa podarí vrátiť sa do svojich rodín, chlapci nad 12 rokov sú okamžite presunutí do reedukačného domova pre mládež. V domove sú k dobrému správaniu motivovaní bodovacím systémom, do ktorého je zarátané aj sebaopoškodzovanie, fajčenie či šikanovanie. Treba však deti chváliť a dať im najavo, že sú vzácne a potrebné. So sociálnym pracovníkom, psychológom a liečebným pedagógom sa riešia problémy v domove, preberajú sa hodnotenia chlapcov, prípadne sa

Zariadenie: Reedukačný detský domov, Mlynky - Biele Vody

riadenia v okolí

Na prudkom kopci sa nachádzal Domov sociálnych služieb. Jeden chlapec, tešiacy sa na náš príchod, nás milo privítal a spolu s ním sa na nás dívalo mnoho párov nevinných usmievavých očí.

Tento domov vznikol v roku 1962. Poskytujú tam výchovu, poradenstvo, záujmovú, kultúrnu, rehabilitačnú i pracovnú činnosť, vrátane bývania a zabezpečenia stravy 124 ľuďom s rôznymi druhmi a kombináciami postihnutí i duševných porúch počas celého roka. Sami si dokonca skrášľujú okolie i interiér. Najmladšie dieťa má len 3 roky a najstarší dospelý dovŕšil už 39 rokov. O týchto ľuďoch sa s veľkou láskou a trpezlivosťou starajú zamestnanci, ktorí svoju prácu berú ako poslanie. O tom sme sa mohli presvedčiť aj my pri pohľade na ich prístup k jednotlivým ľuďom. V skupinkách sme sa odobrali prezrieť si celé zariadenie v sprievode zdravotných sestier. Boli tam veľmi ťažké postihnutia detí, dospelých. Niektorí sa usmievali, iní len vydávali zvláštne zvuky od radosti alebo len ležali. Boli tam aj deti s veľkou lámovosťou kostí. Nepatrný pohyb sestričiek mohol nalomíť ich skelet, niektorí boli aj duševne či telesne postihnutí. Jeden malý chlapec len ležal, nevnímaval nás. Má dvojča. A to dvojča ho vrah s rodičmi

chodí navštevovať – ktovie, ako sa cítia... Malému ležiacemu dievčatku sme odhadovali 10 rokov a na naše prekvapenie mala už 25. Niektorí kreslili, mladí s Downovým syndrómom nám aj zatancovali. Bol to veľmi silný zážitok, odporúčala by som to vidieť každému, aby si uvedomil hodnotu svojho života, vlastné zdravie i rodinu. Mnohých z týchto detí a dospelých už nechodia ani rodiny navštevovať; nedokážu prijať, že majú postihnutého člena rodiny. Bolo mi ich ľúto, no zároveň som k nim cítila obdiv, pretože keď kreslili či tancovali, boli skutočne šťastné, hoci možno stále robili to isté a často len medzi štyrmi stenami. Ich svet bol odlišný od nášho, ale mám pocit, že bol omnoho bohatší. Nevážime si mnoho vecí, ba dokonca ani to, že sme vôbec boli stvorení a že sme milovaní. Tieto deti si zaslúžia omnoho viac lásky. Prečo? Lebo samy dokážu rozsvietiť slnko už len svojou prítomnosťou.

odmeňujú, privítajú noví a oslavujú sa ich narodeniny.

Chlapci dostávajú aj vreckové, ktoré minajú na potraviny a za ich pomoc majú v zime lyžovačku zadarmo. Chlapci pri sebe osobné veci nemôžu mať, aby si neublížili, no majú navyše počítačovú miestnosť. Aj tam je však nad nimi dozor, hoci niektorí chlapci by to ani nepotrebovali, lebo sú vzorom dobrého správania pre ostatných. Na konci roka ich čakajú rôzne výlety a exkurzie do okolia a takýmto spôsobom štartujú letné obdobie. Pán riaditeľ nás po pútavom výklade vzal prezrieť izby, kým chlapci hrali futbal. Ako som už spomínala, boli veľmi úhľadné, v tomto sa určite stali pre nás vzorom. Škoda len, že sme sa s nimi nestretli, venovali sme im teda aspoň pohľad z autobusu a zo zasneženého údolia sme sa vracali z prvého dňa exkurzie domov. Kiežby aj títo chlapci mohli čoskoro prísť do svojich domovov natrvalo a byť tam šťastní!

Za ľahko prehliadnuteľnými dverami medzi obchodmi v centre mesta sa nachádza krízové centrum, ktoré patrí pod Domov sociálnych služieb na Važeckej.

Funguje len od roku 2005, ale už sa tam vystriedalo niekoľko detí - môžu tam totiž zostať najdlhšie 6 mesiacov. Deti sú sociálne zanedbané, týrané, s poruchami správania, často tam zlyhávajú rodičia. Môžu tam prijať deti od narodenia po dovŕšenie 18. roku života. V súčasnosti tam býva 8 detí, najmladšie má iba 3 roky a to najstaršie má 14 rokov. Navštevujú aj školu, kam chodia samostatne, prípadne so sprievodom a v lete chodia do táborov - tak, ako by asi strávili leto v rodine. Krízové centrum bolo veľmi útulne zariadené. Pripomínalo domov. Len škoda, že sa tak nemajú aj doma. Dokonca majú aj bývačku, ktorá slúži na vzájomné rozhovory, čo sa mi zdalo veľmi milé. Zaujímavé je, že aj keď tieto deti pocítili a zažili citovú

ujmu,

Zariadenie: Krízové centrum, Prešov (Hlavná ulica)

stále

milujú

svojich rodičov. Niektorým deťom sa už podarilo vrátiť sa späť do rodín, iné pokračujú v ústavnej starostlivosti. Tak či onak, ich spätná väzba je vrah nádherná. A ja tomu verím. Veď aj toto krízové centrum pomohlo množstvu detí, dávali im svoju lásku, obetu a prijatie. Pre pracovníkov centra je dôležitý každý človek, dieťa, ich individualita, každý je vzácny a hodný byť milovaný. Súčasťou krízového centra je aj sociálne a rodinné poradenstvo. Takže ak máte problémy v paneláku, so susedmi, táto návšteva sa určite oplatí. Nielenže vás vypočujú, ale sú ochotní aj pomôcť, poradiť. Po návšteve tohto centra som ešte viac vďačná za svoju rodinu, že sa o mňa rodičia starajú a zaujímajú, že sú.

Dvojstranu pripravila Ľubica Kováčová, 1. ročník

„**P**oobede spia iba malé deti! A ja som už veľká!“ ponosovala som sa vždy v predškolskom veku pred povinným poobedňajším spánkom tesne pred tým, ako som zúfalo zaspala na 2 – 3 hodinky. Bez ohľadu na čokoľvek, vždy ma fascinovalo „byť veľkou“. V mojich predstavách to malo úžasné čaro. Tí „veľkí“ predsa môžu, čo chcú – spia, kedy chcú, hrajú sa, kedy chcú, jedia, čo chcú, nakupujú, čo chcú. Tak kde je problém?

Viete, ja stále verím, čo je znásobené mojím výzorom 15-ročného dievčatka, že to „bytie veľkou“ mi ešte len ukáže svoje, pre deti tak okúzľujúce, pravé „ja“. Zatiaľ sa totiž veľmi úspešne skrýva za samé hrozné, kooopeč zodpovednosti si pýtajúce úlohy a situácie.

Keď som si minulý rok pripla na hrud' zelenú stužku, povedala som si: „Ú, už som veľká!“ Vzalo si to svoju daň a v škole nás zavalili písmenkami a písmenkami, učivom a učivom. Ale teraz, teraz som im tak vďačná, keď už čosi vyše pol roka počúvam: „A ešte toto si sami preštudujete v odbornej literatúre, ktorú sa vám pravdepodobne nepodari zohnať...“ Ešte prednedávnom si nikto nedovolil opýtať sa ma na čosi, čo som nemala napísané v zošite či učebnici a dnes si po všetkých knižniciach zháňam hrubé i tenšie knihy takmer bez obrázkov a listujem a listujem, čítam a čítam, zapisujem a zapisujem a popritom neustále nakukujem do istého nesympatického Slovníka cudzích slov. Čo je ale úplne najhoršie, stále odo mňa nejaký vyučujúci čosi chce, no takmer nikto ma nekontroluje. No načo sa mám namáhať, keď to nikoho nezaujíma? Vraj sa mám učiť pre seba, začula som niekde. Už sa teda len prinútiť, ba čo viac, venovať čas potenciálneho voľna čomusi, do čoho sa mi práve dvakrát nechce a čo počká. Viete, ja som celkom snaživý typ, navyše so záujmom o tzv. „profesijný rast“, ale po toľkých rokoch neustálej kontroly na ZŠ a SŠ, pri rozhodovaní „byť či nebyť“, resp. „venovať čas škole či venovať čas hocičomu inému“ aj mňa chytá stará dobrá „schíza“. Už mi viac-menej nik nedohovára, v skutočnosti nikoho okrem mojich rodičov a starých rodičov (a vlastne aj mňa) netrápi, či sa mi darí alebo nie. Čím ďalej, tým viac sa stávam iba číslom na priam neuveriteľne dlhom zozname...

Že vraj každý túži po slobode. Asi je to vážne tak, hlavne keď si uvedomím, ako strašne sa celá spoločnosť snaží presadzovať liberalizmus. My mladí máme to krásne znejúce slovo „sloboda“ dokonca v posvätnnej úcte. Ale keď mi zrazu každý dáva na výber, no nevyberte si to jednoduchšie, proste to „lacnejšie“! Na prvý, druhý i tretí pohľad to krajšie, len zrazu treba veľa veľa doháňať a znášať dôsledky zlých rozhodnutí.

„Počítač je môj dobrý kamarát, počítač je môj dobrý kamarát,“ opakujem si posledné mesiace akosi pričasto. Vždy som frflala, že sa raz tým perom upíšem k smrti. Ešte aj keď zaspávam, mám klávesnicu pred očami. Každú malichernosť totiž treba vyfukovať na tej premodernej mašinke. A tých malicherností je zrazu akosi priveľa.

Alebo moja predrahá triedna pani učiteľka (týmto pozdravujem p. Füzesiovú). Nikdy som na ňu nespomínala toľko ako za posledný polrok, kedy som mávala nespočetné množstvo otázok, na ktoré mi nemal kto odpovedať. Iba samé „zistite si, vybavte si.“ No čo už. Často síce ani veľmi nerozumiem tomu, čo si mám vybaviť, ale tak vybavím si, no. Len kde... a ako...

Aspoň nakoniec by sa asi patrilo aj zopár povzbudivých, trochu pozitívnych slov, nie? Nuž ale patrilo-nepatrilo, tisnú sa zo mňa aj tie pozitíva. Tak napríklad ten pocit hrdosti, keď ma nejaký ozaj vzdelaný človek nazve svojou kolegyňou, alebo už len tá predstava, že si ráno otvára dvere svojej „alma mater“. Počúvať vyučujúcich, ktorí skutočne vedia, o čom hovoria, listovať v knihách ľudí, ktorí venovali svoj život výskumu.

Nie som žiaden lokálpatriot, rada si ponadávam na veci, ktoré sa mi nepáčia, občas si neodpustím nespomenúť nedokonalosti, ktoré vidám, a tých je ešte aj na mne príliš. Ale takisto nedokážem poprieť to, že byť vysokoškolskáčkou je pre mňa obrovskou cťou!

Lenka Havassyová, 1. ročník

EXBOZE

ČO POVAŽUJETE ZA PRVÝ PREJAV LÁSKY V PARTNERSKOM VZŤAHU?

DELITE

ŠTUDENTI

Ak sa partner bez toho, aby ste o tom vedeli, vzdal futbalového zápasu a šiel s vami k vašim starým rodičom, pričom by ste ani na sekundu nezauvažovali nad tým, že práve mal byť niekde inde s priateľmi. Každým svojím činom či gestom vám dáva najavo, že je práve v túto chvíľu šťastný práve s vami.

Ochotu čakať a čakať... a čakať... trpezlivo a s úsmevom na tvári...

Vyznanie pocitov formou básne...

Asi keď ma partner objíma, chytí „svojvoľne“ za ruku alebo mimochodom spomenie, že by som zapadla do jeho rodiny.

Keď umyje riad bez toho, aby som ho do toho nútila; keď mi namiesto bieleho pečiva kúpi celozrnné, lebo vie, že jem iba to; keď ráno ustane skôr a prebudí ma raňajkami a kávou.

Tanec – slušný!

Ak mi partner po určitom čase úprimne povie do očí: „Milujem ťa.“

Schopnosť počúvať...

Objatie – nie obyčajné!

Asi to, ak sa o mňa začne viac zaujímať a berie ma takú, aká som.

Vášnivý či jemný bozk...

Myslím si, že vo vážnom vzťahu bábätko.

Prvý bozk.

Pusa a schopnosť počúvať.

Niekde som začula vetu – motto, že láska sa začína tam, kde končia všetky dary. Alebo niečo podobné. Je to zaujímavá myšlienka. Je to ťažké. Ja si myslím, že prvý prejav lásky je asi vtedy, keď cítime, že sa dokáže obetovať, tolerovať, je pozorný partner, ale musia k sebe patriť, aby si čítali myšlienky a aj si ich plnili – nie materiálne, ale citovo. A je to aj prejav lásky navonok – neskrývať sa.

Najväčším prejavom lásky je podľa mňa úplná čistota.

Chémia.

Za prvý prejav lásky považujem ochotu a nejaké chcenie byť s partnerom každú voľnú chvíľku, tráviť s ním čas, rozprávať sa s ním a dozvedieť sa o ňom čo najviac.

Zrieknutie/odopretie si niečoho v prospech milovanej osoby...

Francúzsky bozk (francúzák).

To, keď obaja partneri nemali sexuálny styk s niekým pred svojím doterajším partnerom – takže „čistotu“.

Za prvý prejav lásky považujem úprimné vyznanie lásky partnerovi.

Ja neviem. U každého je to iné. Má to rôzne prejavy: úsmev, pusa, kvet...

Zamilovaný pohľad a nežný bozk...

Prvá pusa, milé slovo, schopnosť počúvať toho druhého, búšenie srdca, trasenie kolien...

Ochota zriecť sa niečoho v prospech druhého; prispôsobenie sa.

Prvým prejavom lásky je výdrž partnera bojovať alebo čakať na náklonnosť druhej strany, resp. dať partnerke čas.

Keď partner na mne uvidí nepohodu a spýta sa, čo ma trápi...

Iskra, ktorá spôsobí rozsiahly požiar v živote a horí a horí...

Keď vám ten druhý ukáže ôsmy div sveta; keď ma partner chytí za ruku na verejnosti; ak ma predstaví všetkým blízkym vetou: „Tak to je ona, tá, o ktorej ti vždy rozprávam.“

UČITELIA

Hlavne to vidím ako problém, keď prvý prejav lásky príde až v partnerskom vzťahu.

Napríklad aj taký krásny zamilovaný pohľad, ktorý patrí jedine vám. Je to niečo nádherné, človek to musí jedine zažiť, to sa nedá opísať. Ak sa na vás partner pozerá takým krásnym zamilovaným pohľadom, tak potom si prajete, aby sa na vás takto pozeral do konca života. Ale patrí tu aj bozk, neha, úprimnosť, tolerancia, starostlivosť jedného o druhého, pochopenie...

Bozk (je to ťažké).

Neustála pozornosť a neha, takt a vzájomné pochopenie.

Vyhľadávať prítomnosť partnera a byť rád v jeho spoločnosti.

Predčasný pôrod...

Keď sa ráno prebudím a moja prvá myšlienka nepatrí práci, ale „JEMU“.

Iskru, nehu, úprimnosť.

Keď sedíte na zadnom sedadle auta a keď v spätnom zrkadle stále vidíte oči šoféra, ktoré nevie odtrhnúť od vašich...

Na začiatok je veľmi dôležitý očný kontakt, lebo z očí sa dá čítať ako z knihy. Neskôr, keď sa do „toho“ primiešajú ostatné zmysly, je dôležitá aj vôňa partnera (no nemám na mysli parfém, ale vôňu jeho „človečiny“).

Nie za prvý, ale všeobecne za prejav lásky: úcta, dôvera, spoľahlivosť.

Ak je to už partnerský vzťah, je to už láska? Ak by to mala byť láska, potom za prvý prejav lásky považujem citlivosť a nehu. Vo vzťahu – partnerskom – ale záleží na tom, kto je do akej miery úprimný a dobrý. Aj keď si dá pohár vína...

CONKONZE

Čo teda povedať o láske? Dá sa o nej vôbec ešte niečo nové povedať? Dá... Ráno je múdrejšie večera.

HRACIA SKRINKA

Kedysi okrem lásky súčasťou mesiaca majú boli aj prvomájové sprievody. Vtedy v uliciach všetkých miest znela Internacionála, hymna (verme) zašlých čias. Takže, vážení, povstaňte a pozdravte pochodovou piesňou pracujúci ľud - našu učiteľskú inteligenciu!

INTERNACIONÁLA

Ej, hor sa sveta proletári,
ej, hor sa hladom zmučení!
Už nášho hnevu sopka žiari,
to bude výbuch posledný.

Rozboríme sveta starý základ,
otroci hor sa k víťazstvám!
Zabráňme minulosti návrat,
ľud bude vládnuť navždy sám.

**R: Posledná borba vzplála,
dajme sa na pochod!
Internacionála
je ľudstva nový zrod.**

Už vstáva robotník i roľník,
už vstáva strana veľiká.
Nový raz príde sveta život voľný,
zem všetkým ľuďom slúžiť má.

Dlho nám krv pili supy čierne,
havranov krdle zbesilé.
Rozptýli nové ráno tiene
a slnce svitne žiarivé.

Kvetom slnko, deťom mier!

j a r m o k

**Píšeš? Maľuješ? Fotíš? Tvoríš? Cestuješ? Žiješ? Snívaš? Veríš?
Chceš? Nádejáš sa? Potíš sa? Utekáš pred niečím? Skrývaš sa?**

<http://www.muza.websity.sk/>

<http://www.citanie.madness.sk/>

<http://www.pismak.cz/>

<http://www.culture.gov.sk/umenie/literatura/literarne-sae/>

<http://www.royalacademy.org.uk/education/>

<http://www.gmb.sk/>

<http://www.bibiana.sk/>

<http://www.inzine.sk/>

<http://www.artoteka.sk/>

13 rubrika na 13 strane

Vločky, letec, plagát a slovenská frazeológia alebo Prečo sa Müller skamarátil s Ginsbergom

Zdravím vás, pampúšky moje! Tak akože sa mi máte? Dobré, dobre? Tak, moje zlaté, vydržte len, vydržte, veď aj hus sa dočkala svojho klasu... Ako? Ešte raz? Aha, už rozumiem – hej, hej, súľance moje, ja sa mám dobre, naozaj dobre, miestami až vynikajúco – ďakujem za opýtanie. Zlaté ste, zlaté, že na mňa tak myslíte, ale o inom som s vami dnes chcel hovoriť. Tak nastražte ušká, vypúľte očka, otvorte papuľky a pozorne ma počúvajte. Poviem vám, bobaľky maličké, dva príbehy. Akákoľvek súvislosť so žijúcimi osobami a realitou je čisto náhodná. Nič z týchto príbehov neskúšajte v praxi, lebo budete niešť plnú zodpovednosť za svoje činy. Autor (teda ja, pirôžky moje) sa zrieka zodpovednosti za akékoľvek škody spôsobené príbehmi.

Príbeh number one (čítaj príbeh namber oné)

Jeden mladý (momentálne silno zaľúbený) šľachtic šiel jedno zimné ráno veľmi skoro do Camelotu na nultú hodinu etikety a dvorného sp(r)ávania. Bola ešte tma a mocne snežilo. Práve keď prechádzal cez hradskú, na kraji ktorej tichučko bzučala stará pouličná lampa, zažil čarovný okamih (etymologicky ide o mihotanie oka). Obrovské ovsené vločky vo svetlom kuželi lampového jasu padali kolmo a veľmi pomaly na zem, všade naokolo bolo nočné ticho a nebeský pokoj... Modrá krv mladého krásavca v tomto poetickom okamihu dokonca na chvíľu prestala prúdiť, na dve-tri minútky na ceste zamdlel a došlo aj k malému úniku moču (bulvár poslednú vec nechutne rozmaz(n)al). Aby som to urýchlil – ráno vyšlo slnko a pri návrate z Camelotu v popoludňajších hodinách sa už žrebec (t. j. človek žrebujujúci výsledky Kena 10; v tomto kontexte však ide o animálno-veterinárne synonymum slova „mládenec“) vracal naspäť otrasnou rozmočenou čľapkanicou.

PS: Vracanie a rozmočenie čľapkanicu nebudem bližšie popisovať.

Príbeh number two (čítaj príbeh namber tú)

(Nejistý mladý (momentálne už single) teplokrvník – akýkoľvek sexuálny podtón je čisto náhodný – sa v jedno letné teplé (detto) poobedie vracal z camelotskej školy k domácomu kozubú prepracovať svoju plagiátorskú prácu, ktorá s plagátom na billboard pred prešovskou čerpacou stanicou Shell (čítej šél) nemala nič spoločné. Práve keď prechádzal cez hradskú, na kraji ktorej stála nám už dobre známa stará pouličná lampa, zažil frustrujúcu udalosť, ktorá natrvalo poznačila jeho spodnú bielizeň. Uprostred cesty boli dva vtáky. Jedného pred chvíľou zrazil agresívny kočiar, ktorý riadilo neploleté dieťa (TASR neskôr priniesla správu, že sa práve batolilo). Bol zranený, hovorím o tom vtákovi, a jedným krídlom trepotal o cestu, čím dosahoval smutný efekt točiaceho sa okolo vlastnej osi. Druhý, zdravý vták, zvlášť tancujúc pobehoval okolo toho zraneného a veľmi prenikavo, priam kvíľivo, pišťal. Aby som to nepredlžoval – na udalosť sa nedalo pozerieť suchým ani mokrym okom.

PS: Allen Ginsberg na základe tejto udalosti napísal svoje autentické *Kvílenie* (v relácii Smotánka sa objavila reportáž, že sa to básnikovi podarilo vďaka korektnej práci s informačnými zdrojmi) a Richarda Müllera príbeh inšpiroval k naspievaniu piesne *Neuť vtáka lietieť*.

To je koniec (ende – Michael, fin alias Fin, kaňec story ako vianočná reklama na bublinkový nápoj). Verím však, že nie definitívny. Pýtate sa, langoše moje, čo som tým chcel povedať? Ako všetko, čo hovorím, aj osem poučení z príbehov je veľmi jednoduchých:

1. **Nepodvádzaj, lebo budeš podvedený!**
2. **Na skúškach nemeň svoju identitu, lebo sa zo školy poberieš nadobro!**
3. **Čo ťa nezabije, to ťa doživotne poznačí!**
4. **Prečítaj si Kvílenie, pochopíš tak mnoho samodruhých stavov!**
5. **Nenapíšeš dvakrát tú istú prácu!**
6. **Využi každú voľnú chvíľu na jej kvalitné vypracovanie!**
7. **Neklam sám seba ani svojho pedagóga!**
8. **Nežeň sa životom, lebo sa nakoniec oženíš!**

Z mojej strany je to všetko. Lúčim sa s vami, hrianky zlaté, neslávne známou slovenskou frazémou môjho nebohého priateľa Jašimota Kamikadzeho: **Radšej banovať, ako hamovať**. Bol letec a vyletel...

Slovo na zamyslenie pripravil

ARŠ ARŠ 13

Bez brnenia

Pár dotieravých otázok, niekoľko odkrytých tajomstiev, hrst' snov, túžob a prianí. Nebyť rubriky Bez brnenia, obyčajný smrteľník sa to nedozvie.

Prezradte nám, odkiaľ pochádzate? Povedzte niečo o sebe.

Narodila som sa na Spiši, v meste Spišská Nová Ves, kde som aj vyrastala. Od mojich šestnástich rokov sú však mojim bydliskom Smižany – najväčšia obec na Slo-

intenzívnejšie venovať umeniu na vtedajšej Ľudovej škole umenia (ZUŠ) v mojom rodnom meste, odbor klavír – spev. Počas štúdia na strednej škole som bola aktívnou členkou folklórneho súboru Čacina v Spišskej Novej Vsi a Smižančanky v Smižanoch. S mojimi záľubami súvisel aj výber vysokej školy. A voľba padla na vtedajšiu UPJŠ (teraz PU), Fakultu humanitných a prírodných vied, študijný odbor učiteľstvo všeobecnovzdelávacích predmetov v kombinácii pedagogika – hudobná výchova.

K čomu vás rodičia viedli od malička?

Mojí rodičia mi venovali množstvo času a energie a od detstva

ma viedli k aktívnemu bytiu a zodpovednosti za svoje vlastné konanie. Učili ma, že nič v živote nepri-

de samo bez vlastného pričinenia. A tak sa snažím neustále na sebe pracovať.

Aké povolanie sa vám páči? Ak by ste neboli učiteľkou, čím by ste chceli byť?

Od malička som chcela byť učiteľkou. Fascinovalo ma, že jedna osoba v jednom momente doká-

Dátum narodenia: 28. 10. 1977

Znamenie: škorpion

Farba: modrá

Spevák: všetci

Jedlo: každé mäsité

Mgr. Miroslava Lapšanská: „So mnou nikdy neboli problémy.“

vensku. Som prvá zo sesterského súrodeneckého tria. Počnúc šiestym rokom života som sa začala

že „zasýtiť“ toľko „hladných“ detí. Vtedy som však ešte netušila, že taký učiteľ musí byť v jednej chvíli náhradným rodičom, sestrou, bratom, lekárom, priateľom, pátračom po stratených predmetoch, pokladníkom, psychológom či sudcom. A že v jednom sa dokáže sklbiť viacero povolani.

Pamätáte si na svoju obľúbenú hračku z detstva?

Pochopiteľne, že si pamätám, keďže to bola moja obľúbená, či dokonca najobľúbenejšia hračka. Bol to zajac s nekonečne dlhými „nohami“ a tak svojou výškou presahoval veľkosť ročného dieťaťa. Opatrovala som ho až do minulého roka.

Aká ste boli žiačka? Občas ste to v škole flákali alebo škola bol váš chlieb každodenný?

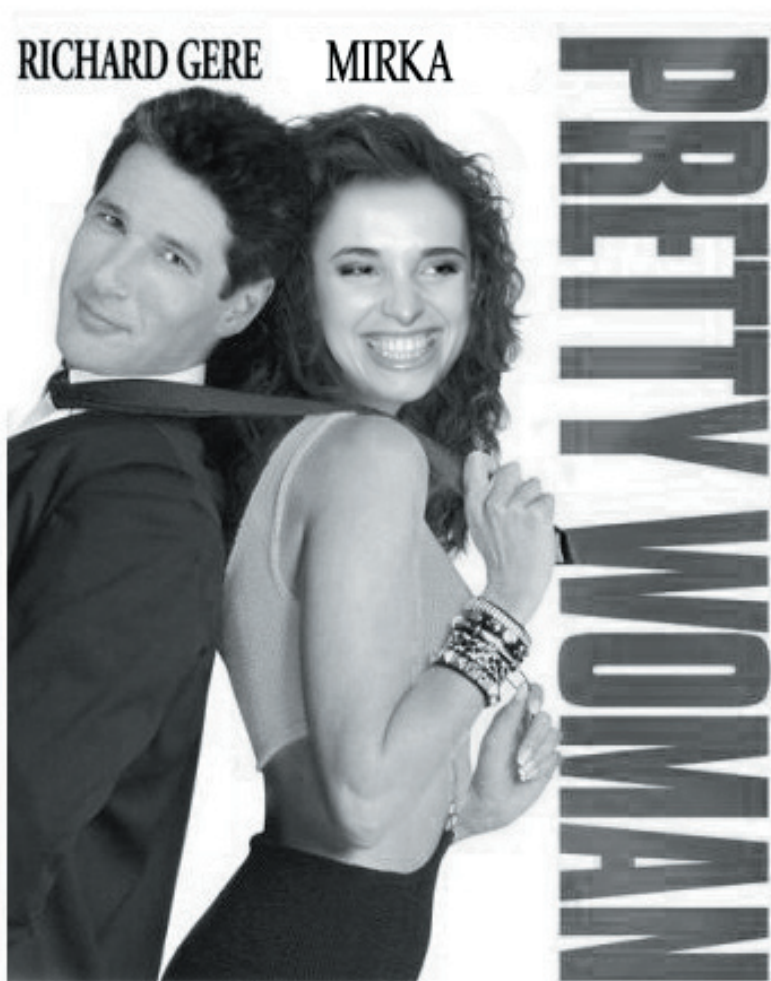
O tom by najlepšie vedeli rozprávať moji učitelia a moji rodičia. Myslím si, že so mnou nikdy neboli problémy, aj keď nejaké rebelantské kúsky sa z doposiaľ nezistených príčin objavili aj u mňa.

Akú strednú školu ste absolvovali?

Som absolventkou Strednej priemyselnej školy strojnickej v Spišskej Novej Vsi. Tak a už je to von. Už si kolega Marek Mokriš nebude myslieť, že jedine on na tejto fakulte nie je absolventom gymnázia.

Keby vám dali rok voľna na regeneráciu, čo by ste robili počas roka?

Rok na regeneráciu? Ten by som určite využila na sebazvzdělávanie, cestovanie a lyžovanie.

Bez brnenia

Ako a čím vás prekvapil nejaký študent PF?

Nebolo to ani tak dávno, keď som sa na seminári dozvedela, že študenti študujúci na našej Pedagogickej fakulte neznášajú malé deti.

Keby ste vyhrali cestu okolo sveta, kam by ste šli?

No predsa okolo sveta.

Aká krajina je vám srdcu blízka? Prečo?

Moje rodné Slovensko. Je to miesto, kde rada žijem, kde sa vždy rada vrátim a kde mám svoju rodinu, v ktorej mám veľkú oporu.

Aký muž má u vás šancu?

Taký, ako ten môj.

Čo sa vám páči na mužoch a čo nie?

Ako sa hovorí, že slovo robí muža, tak aj mne sa na nich páči, keď si vedia stať za slovom, sú zodpovední a chápu. Nemám rada povrchných, arogantných, egoistických a nezodpovedných mužov.

Ako by ste sa obliekali, keby ste neboli učiteľkou?

Môj odev by určite súvisel s tým, čomu by som sa profesijne venovala.

Uvažovali ste niekedy o zmene vzhľadu či zmene účesu? Čo tak skúsiť dreďy alebo pestrofarebné melíry?

Malá zmena nikdy nie je na škodu. Ale priznávam, že nad takýmito (dreďy, pestrofarebné melíry) rapidnými premenami ani neuvažujem. Aj ostrihanie vlasov nakrátko by bolo pre mňa radikálnou zmenou...

S ktorou kolegynou alebo kolegom najradšej kávičkujete?

S tým, kto má momentálne drobné... (hi-hi)

Mnohí mládenci o vás hovoria, že ste kočka. Máte dokonalú figúru. Pestujete svoj vzhľad alebo to nechávate voľne na prírodu?

Neodkázali ste sa na autorov, ktorí robili tento prieskum. Ja to v podstate nechávam na matku prírodu.

Uvažovali ste niekedy o súdeži krásy?

Ja nikdy. Ale musím sa pochváliť, že moja najmladšia sestra sa aktívne venuje modelingu.

Vrávi sa, aké knihy čítaš, takým si človekom. Aké knihy nájdeme vo vašej knižnici?

V mojej knižnici nájdete tituly rôznych žánrov, ale najviac z nich je z oblasti, v ktorej pracujem.

Káva alebo čaj? Pivko alebo víno?

Určite čaj. Na kávu som si stále ešte nejako nezvykla. Tiež uprednostním kvalitné suché víno pred pivom, ak keď vedci dokázali, že víno je pre ľudský mozog škodlivejšie než pivo.

Aký je váš najhorší zlovyk?

Neviem či najhorší, ale súvisí s jedlom. Nedokážem odolať slaným tyčinkám DRU, ktorých dokážem zjesť denne neskutočne veľa.

Kto je pre vás vo vašom živote najväčšou oporou?

Môj manžel a moja rodina.

Kam a s kým si chodíte vyhodiť z kopýtka?

Ráno alebo večer?

Pochádzate zo Spišskej Novej Vsi. Spišiáci sú vraj „šafané ľudze“. Aj vy ste taká pravá Spiššička?

Šafané ľudze? To som nepočula. Viem však, že Spišiakom sa hovorí „slepí Spišiáci“. Je to preto, lebo veža na našom kostole (mimochoďom najvyššia na Slovensku – 87 m) má až sedem veľkých hodinových ciferníkov.

A práve pre tri z nich, ktoré sú položené nižšie, sa nám posmešne hovorí „slepí Spišiáci“. Ale odhliadnuc od všetkých týchto prívlastkov, ktoré sú nám nadelené, cítim sa pravou Spiššičkou.

Ste vysokoškolská učiteľka, chcete dosiahnuť vo vašom živote ešte vyššiu métu?

Táto práca ma momentálne napl-

ňa. Mojou vyššou métou je dokončiť začaté PhD.

Akému športu sa venujete aktívne? A ktorý šport preferujete (radšej) z obývačky?

Mám rada pohyb. Asi preto stále skúšam všetko, čo s ním súvisí. Aj keď nemám veľa voľného času, ale keď si ho nájdem, tak ho okrem iného venujem lyžovaniu. Len ma mrzí, že zima v našich zemepisných šírkach trvá tak krátko. A s papučami na nohách zasa volejbalu.

Máte nejaké motto, ktorým sa v živote riadite?

Asi vás sklamem, lebo aj keď sa mi páčia viaceré citáty či mottá, svoj život neriadim podľa žiadneho z nich. Každý nový deň je iný a originálny.

Za rozhovor ďakujú Miroslava Martinková a Ivana Dudová, 2. ročník

„Malá zmena nikdy nie je na škodu.“

Zaľúbenci v záhrade

Strýko Bonifac Úroda posadil do svojej záhradky malú Jablonku. Ráno a večer ju pravidelne polieval, doobeda okopával a ak náhodou svietilo silné slnko, rozťahol nad ňou slnečník. Tak veľmi sa jej tešil!

Keď prišla jar, Jablonka si obliekla svetlozelené šaty s ružovým šálom. Každý, kto okolo nej čo i len prešiel, vychválil ju na všetky štyri svetové strany. Jablonke sa chválenie veľmi zapáčilo. Dokonca tak, že v noci nespávala, aby mohla počuť, ako ju chvália svätojánske mušky. Chvála sem, chvála tam, až nám z toľkej chvály Jablonka spýšnela! Darom sa jej prihovárал Vlašský orech, zasadený v rohu záhrady. Jablonka ani listom nepohla, nieto aby mu odpovedala.

Keď nadišlo leto, svetlozelené šaty s ružovým šalom vymenila Jablonka za bielu blúzku, vyšívajú žltó-červeno-zelenými niťami. Tolkú krásu ste ešte nevideli! I Vlašský orech si prezliekol bledozelený pulóver za maskáčové tričko. No v záhrade každý obdivoval iba a iba Jablonku. A Jablonka pyšnela a pyšnela. Už si to všimol dokonca i strýko Bonifác Úroda, ktorý sa rozhodol Jablonku za jej pýchu trochu zahabiť, aby sa spamätala.

Nadišla jeseň, Vlašský orech si obliekol
bžové tielko s množstvom vlašských ore-
chov. A ľudia si išli oči vyočiť! A Jablonka?
Nuž tej strýko Bonifac Ťroda nariadil, aby
si namiesto košeľe posiatej šťavnatými ja-
blčkami obliekla síce veľmi pekné, no v je-
seni pre ľudí celkom nezaujímavé pestrofa-
rebné šaty...

Ludia si pomaly prestali Jablonku všimať. Všetci rozprávali len o Vlačskom orechu a na zašlú slávu Jablonky ani len nepomysleli. A tak bola Jablonka zo dňa na deň smutnejšia. Saty na nej viseli ako na vešiaku a hrozilo, že z nej dokonca i spadnú. To si však všimol Vlačský orech, ktorý natiahol svoje konáre najviac, ako len vedel, a podoprel zahanbenej Jablonke konáre. Jablonke sa to náramne zapáčilo.

Nadišla zima. Jablonka si obliekla snehobiele čipkované šaty a Vlašský orech biely oblek so snehobiellou halenou. Všetci susedia navôkol si šepkali, ako to tým dvom náramne pristane. A aj pristalo a tešil sa tomu aj strýko Bonifác, keď mu na jar pri Jablonke vyrástli, len si to predstavte, dve malilinké Jablonky...

Ján Pochanič

len tak niekde

v časopriestore
si ma našiel
som ťa našla
sme sa našli

...

do žil sa mi vlieva sebaľútosť
je drzá
neprestáva
ani keď poviem dosť
je nenásytná a pažravá
ach, prečo som ju len
vpustila dnu?

neviditeľná tma

stojím v rade a čakám na rozhrešenie
 pohľady sa strácajú v davoch
 aké hlasné je to nemé kvílenie duší
 nebadane sa vzchopím
 a vytratím sa z poslušnosti
 nestrácam veľa, akurát tak svoju tvár
 obrátená na západ kráčam v ústrety tme
 ktorá je skoro neviditeľná

intímne

dážď
jedna kvapka, dve
dve odlišné lásky
obtíeram sa o stenu s nádejou
že možno raz
budem takisto chladná
možno

Silvia Gelvanicsová

KATAPULT

ÓDA NA MŇA

Som tá najdokonalejšia bytosť, ktorá chodí po planéte Zem. Hneď aj vysvetlím prečo. Mám rodinu a super manžela, ktorý vie výborne variť. Ja som ho to naučila. Dcéra sa mi učí na samé jednotky, lebo pri mojich mnohých povinnostiach sa jej denne venujem tri hodiny. Bola najlepšia v matematickej súťaži a bude reprezentovať školu v okresnej súťaži. Je celá po mne. V jej veku som bola úspešnou riešiteľkou matematickej olympiády. Nena darmo sa hovorí: Aká matka, taká Katka. Obidve sme navyše Katky – čiže aj v tom sme dokonalé. Trochu vám priblížim svoje povinnosti, ktoré ma každý deň čakajú. Je ich toľko, že bežný smrteľník by ich nezvládol ani za tri dni – no so mnou ani trochu nepohnú.

Okrem toho, že dcéru pripravujem do školy, aj ja sa pripravujem každý deň do práce. Pišem prípravy, zhotovujem pomôcky, varím, periem, žehlím, upratujem a ešte päťkrát denne zájdem do obchodu, lebo moja starká, ktorá s nami býva a o ktorú sa popri všetkom vzorne starám, vždy niečo zabudne. Doma mám stále poriadok. U mňa nenájdete neumytý tanier. Pýtate sa, ako to všetko zvládam? Vravela som vám predsa, že som dokonalá.

Akoby toho ešte nebolo dosť, dala som sa na štúdium. Pišem, tvorím, študujem vo dne v noci, vždy a stále. No každé ráno vstávam ako holubička, usmiata, upravená a svieža ako rybička. Náhodím sa do športovo-elegantných šiat, dám si doplnky, nalíčim a presvedčím sa, že môj nechťový dizajn je dokonalý (ak treba, samozrejme ho upravím). Zo sekundy na sekundu sa viem premeniť na princeznú, ktorá môže ísť aj na ten najexkluzívnejší bál. Pri tanci sa totiž vznášam ako labuť.

Vyžaruje zo mňa pokoj a pohoda, ktorú stále prenášam na svojich blízkych. So mnou vždy každý vychádza, lebo si každého vypočujem a pomôžem. Viem aj šoférovať, a nielen to – na centimeter presne viem zaparkovať a nacúvať do garáže. Ba čo viac, ešte som si na to auto aj sama zarobila. Nevie, čo som ešte vynechala, ale je toho určite dosť na to, aby sme mohli vzájomne skonštatovať, že som proste d o k o n a l á.

Darina Zahornacká (ŠVOUK 2008)

Katarína Bernáthová

Ó, DÁ NA MŇA

Jana Nesrstová, sadrový odliatok (ŠVOUK 2008)

Ó, DANA, MŇA

Som milá osôbka štíhlej postavy, ktorá grációzne pláva sťa špičky svetových mól. S nevinne pôsobiacim úsmevom, v ktorom sa jagajú zuby biele ako slonovina, odzbrojím aj tých najzatrpknutejších. K tomu prispieva aj moje fluidum. To vyžaruje takou obrovskou silou, že ani globálne otepľovanie vás viac neroztopí. Život ma sformoval do podoby človeka zdravo ctižiadostivého, rozhodného a tvorivého. Nuž, musím sa priznať (moja úprimnosť nepozná hraníc), mnohí obdivujú môj zmysel pre absolútnu estetiku, ktorým zatienujem nejedného svetového dizajnéra a tvorivosť by mi mohli závidieť aj najplodnejší literárni tvorcovia či iní umelci. No čo vám budem hovoriť... V starovekom Grécku bola ideálom dokonalosti kalokagatia a dnes? Dnes som to ja. Vedeckí odborníci na klonovanie, pozor! Jednoznačne dokonalá štruktúra DNA! Tri v jednom – jedinečná, neopakovateľná, jednoducho geniálna. Toto nie je fikcia, to je Silvia Vojteková...

Silvia Vojteková

EXTRAKALIBER

Peter Karpinský je rodený východniar. Po materskej a základnej škole, kde dosahoval výborné výsledky, študoval na gymnáziu. Keďže toho nemal dosť, v štúdiu pokračoval na Filozofickej fakulte PU v Prešove, ktorá sa mu stala osudovou. Dnes je totiž jej kmeňovým zamestnancom (učí dejiny spisovnej slovenčiny, vývin slovenského jazyka, ako aj dialektológiu). Paradoxom jeho literárneho pôsobenia je to, že hoci sa literatúre odborne nevenuje, stala sa mu najobľúbenejším koníčkom.

Peter KARPINSKÝ nepíše do zásuvky

V roku 1998 debutoval zbierkou poviedok *Oznamujeme všetkým majite-*

lom hrobov. V roku 2001 mu vyšla prvá rozprávková kniha *Ako sme s Ťukťukom ťukťukovali*; je tiež autorom viacerých rozhlasových rozprávkových hier. V roku 2007 literatúru pre deti a mládež obohatil *Rozprávkami z múzea záhad a tajomstiev*.

Peter Karpinský sa v apríli na našej fakulte zúčastnil besedy, po ktorej sme mu položili pár zvedavých otázok.

Je o Vás známe, že ste získali viacero literárnych ocenení. Mohli by ste nám opísať, aké máte z toho všetkého pocity?

Ocenenie je vyhodnotenie vašej práce. Je to často subjektívne a občas môžete mať pocit, že ste boli

ukrivený, že ste skončili na treťom mieste. Je to istá hodnota, už len to, že vám niekto to literárne ocenenie dal. Je to prejav istej náklonnosti hlavne z toho literárneho hľadiska. Ja si myslím, že literárne súťaže

majú už zmysel, už len tým, že mladí ľudia sa na týchto súťažiach stretávajú. Môžu sa skutočne nájsť. I ja som cez takéto súťaže začal publikovať. Vtedy som prvýkrát publikoval v Knižnej revue. Ak by som sedel doma a písal si do zásuvky, nikdy by sa nedostali vonku. Čiže literárne súťaže sú veľmi dobrou a podstatnou záležitosťou, no sú aj také názory, že nie, žeby nemuseli existovať. Literárne ocenenia sú vlastne vyvrcholením

literárnej súťaže. Niekedy je dôležitejšie stretnutie s hodnotiacou porotou alebo stretnutie so súťažiacimi navzájom, než to odovzdávanie ceny. Ale dobre to znie a máte z toho aj vy dobrý pocit, že ste boli

hodnotení. **Čo Vás vo Vašom živote najviac ovplyvnilo, že ste začali písať?**

Nijaký výrazný zlom v mojom živote nenastal, ktorý by ma popudil. Našťastie k tomu nedošlo, že niekto mal životnú tragédiu. Napríklad Peter Holka. Smrť jeho dcéry ho istým spôsobom inšpirovala k napísaniu knihy. U mňa, našťastie, takáto smutná vec nenastala. Ten vzťah k literatúre a písaniu vznikol pozvoľne a kreoval sa sám od začiatku tým, že som začal písať už na základnej, strednej a vysokej škole.

Vaším debutovým dielom bola kniha *Oznamujeme*

poviedok nie je veľmi veselá, no nepovedal by som priamo, že je smutná, a keď som prezentoval pred mnohými rokmi, teda skoro pred desiatimi, túto poviedkovú zbierku v Bratislave, jedna redaktorka z televízie sa ma opýtala, akou farbou by som charakterizoval túto knihu. A ja som povedal, že bielou. Napriek tomu, že sa to volá tak strašne, že sú tam tí majitelia hrobov, som mal pocit, že celá táto zbierka je o odpúšťaní, že kdesi v závere je skryté to odpustenie, rozhranie. Mám momentálne pripravenú už hotovú ďalšiu zbierku próz pre dospelých a tej by som možno dal farbu hnedú, tmavosivú, lebo tá už o odpúšťaní nie je. Tak ako sa mení ľudský život, už to nie je také ideálne, šťastné. Už je to podľa mňa ďaleko tragickejšie, hoci i v tom názve je už tá tragika obsiahnutá.

Niekoľko ste spomenuli, že si prajete, aby Košice získali titul Európske hlavné mesto kultúry 2013. Prečo práve Košice?

Mám veľmi blízky vzťah k tomuto mestu aj napriek tomu, že žijem v Prešove. Košice ma oslovujú častejšie a, žiaľbohu, napriek tomu, že Prešov rád číta, ku kultúre sa správa pomerne macošsky. Už len preto, že Košičania prišli ku mne a opýtali sa ma, či budem tvárou,

„Rozhranie je skryté.“

všetkým majiteľom hrobov. Prečo ste si zvolili práve takýto názov?

Je to pomenované podľa poslednej poviedky, ktorá v tej zbierke je. Myslím si, že celá táto zbierka

ktorú si nájdete na internete so slovenským a anglickým vyjadrením ku Košiciam. Už len to je istý zvláštny spôsob, že Košičania si ma našli a Prešovčania to odignorovali. Nevieť, ako Prešov postupuje

v tomto systéme, ale viem všetko, čo sa robí v Košiciach, hoci je to niekoľko desiatok kilometrov od mňa. Informovanosť Prešovčanov je pomerne nízka, ale keď sa pridete pozrieť

„Dobrý spisovateľ má byť zlodejom.“

do Košíc, žijú anjelmi. Keď som ich navštívil, mal som pocit, že to mesto sa skutočne snaží byť mestom kultúry. Z Prešova, žiaľbohu, žiadny pocit nemám. Takže nie že by som ho nechcel podporiť, ale Košičania prišli skôr.

Akú najkrajšiu čitateľskú reakciu na svoje texty ste zažili a naopak?

Medzi neprijemné reakcie patrí aj to, že prídem na besedu a deti nemajú načítanú knihu, a ani ten, kto túto besedu organizuje, netuší, kto ste a že si vás pozvú iba kvôli čiarke. To je neprijemné a smutné. Prijemných reakcií, tých je veľmi veľa. Nechcem nejako jednu vyzdvihnúť a iné nie, ale môžem spomenúť jednu, ktorá nie je detská. Preto si ju tak dobre pamätám. Jeden môj známy mal doma svoju mamku, ktorá mala viac ako 70 rokov, bola po operácii, nemohla chodiť. Táto babka pochádzala z dediny. Zrazu sa dostala do paneláku a to bolo pre ňu dosť stresujúce prostredie. V tomto panelákovom byte bola uzavretá a strašne sa tam nudila, lebo nemohla chodiť a stále len ležala v posteli. Kolega jej hovoril, aby niečo robila, pozerala televízor, čítala si. Rozhodla sa, že bude čítať, a tak si vybrala prvú knihu, ktorá jej prišla pod ruky. Bola to práve kniha Ako sme

s Ľukťukom ľukťukovali. A ako mi neskôr tento kolega rozprával, babka nešla spať skôr, kým nedočítala rozprávku. Veľmi ma potešilo, že i človek, ktorý nie je zvyknutý na literatúru, ktorý nie je zvyknutý čítať rozprávky, si aj napriek tomu tú knihu prečítal. To bola pre mňa veľmi príjemná informácia.

Z čoho čerpáte nápady na svoje knihy? A čo je pre Vás vlastne inšpiráciou?

Dobrý spisovateľ má byť zlodejom. To neznamená, že pôjdem do Tesca a niečo ukradnem. Kradnúť príbehy zo situácií, ktoré bežne zažívam a počujem od iných ľudí. Ako vysokoškolský pedagóg nemám život až taký búrlivý. Požičiavam si príbehy aj od iných ľudí. Často cestujem vlakom a stretávam ich. Niekedy si pripadám ako informačná služba, keď počúvam, odpocúvavam a zapisujem si. Takže aj stadiaľ čerpám námety. Čiže sú „ukradnuté“.

V roku 2007 vyšla Vaša druhá kniha pre deti s názvom Rozprávky z múzea záhad a tajomstiev. Mohli by ste nám stručne

zhnúť, o čom je táto kniha?

„Neumľčte to dieťa, ktoré je vo vás ukryté.“

Už ako hovorí sám názov tejto knihy, sú to rozprávky, ktoré sa odohrávajú v tomto zvláštnom múzeu záhad a tajomstiev. Je tam 15 príbehov o 15-tich exponátoch.

Inšpirovali ma dva pohľady. Keď navštevujem slovenské múzeá, zdajú sa mi neskuťtočne nudné. Vy tam pridete a väčšina exponátov je za sklom a zvieratá sú väčšinou vypchaté a nehýbu sa. Konzultoval som to aj s deťmi, keď chodím na besedy. A tak isto, ako aj mne, aj im sa zdajú tieto múzeá nudné. Pre deti i pre seba som si preto vymyslel múzeum, ktoré bude istým spôsobom interaktívne, nebezpečné, zábavné a podobne. A ďalšie, čo ma ešte inšpirovalo – väčšina rozprávok je o postavách, rozprávkových bytostiach: bol jeden princ s princeznou a žili spolu šťastne, až kým nepomreli, a z tejto rozprávky sa vôbec nedozvedáme, čo sa dialo s predmetmi. Napríklad v slovenských ľudových rozprávkach sa objavuje meč Samoseč, splní svoju úlohu, ale potom na neho nevďačným spôsobom zabudnú. A mňa zaujalo, čo by sa dialo, keby sa predmety sústreďovali na jednom mieste. Moje príbehy sú i nie sú o ľuďoch, hlavnými postavami sa však stávajú veci.

Aký „ľukťukovský“ odkaz by ste, pán Karpinský, zanechali študentom Pedagogickej fakulty?

Základným ľukťukovským odkazom pre vás je, aby ten Ľukťuk vo vás nikdy nezomrel, pretože sa budete stretávať s deťmi, ktoré sú práve vo veku toho Ľukťuka. Aby ste neumľčali to dieťa, ktoré je vo vás ukryté. A tiež aby ste deťom ukazovali, ako to dieťa pestovať v nás samých. Svet bez detí by bol veľmi smutný. Takže vy ste tí prví, ktorí dostávajú dieťa do rúk a modelujú ho na budúceho normálneho človeka. Máte veľkú zodpovednosť...

Zhovárili sa Katarína Mišendová a Lucia Petrišová, 2. ročník

Hrbatý: „Pokiaľ nie som ženatý, tak...“

Dievčatá, teraz zhlboka dýchajte! Dňa 22. februára 2008 navštívil Prešovskú univerzitu jeden z najlepších tenistov sveta – sympatický, ambiciózny a milý mladý muž – Dominik Hrbatý (30). Pri príležitosti päťdesiatych narodenín Ľusa Merkovského, bubníka daviscupového tímu Slovenska, bol pozvaný na duel Domino, ktorý na kurt Fakulty športu zdolal Ľusa po namáhavom boji až v tajbrejku. Aj napriek zranenej ruke sa mu darilo vynikajúco a žiaril šťastím. Ale, videli ste už hrať tenis v ponožkách? Dominik si zabudol doma tenisky. Našťastie sa našiel jeden športovec s veľkosťou nohy číslo 13, ktorý mu ich ochotne požičal. Veď, milé dámy, my by sme pre Dominika urobili ešte omnoho viac, však?

Podarilo sa nám Dominika zachytiť, poprosiť o autogram a položiť mu i pár otázok:

Dominik, ste šarmantný mladý muž a dievčatá Pedagogickej fakulty zaujíma, či máte vážny vzťah...

No, vážny vzťah, hm, je to taký začiatok. Mám priateľku, je z Prahy, ale pokiaľ nie som ženatý, tak...

(A Dominik sa nám pekne usmial.) Nie je pravidlo, že tento vzťah musí skončiť manželstvom.

Teda, pegečkárky majú šance?

To ukáže budúcnosť (dodal Dominik šibalsky).

Čo ovplyvnilo Vaše rozhodnutie stať sa tenistom?

Tenis hrám od štyroch rokov. No v zime som preferoval lyžovanie. Postupne sa to tak vyčlenilo. Bolo ďaleko chodiť z Bratislavy do Tatier, tak som ostal pri tom tenise. Je mojím hobby. Bol som v ňom aj dobrý, čo sa vyplátilo, lebo sa mi podarilo dostať na medzinárodnú scénu.

Keby ste mali možnosť zvoliť si životnú cestu ešte raz, kam by viedli Vaše kroky?

Urobím všetko znova to isté v osobnom živote. Myslím si, že to stálo zato. Dalo mi to veľa do života a rád

oslavovať, alebo potom chodím na tie Vločky šťastia.

Ale Vločky šťastia už ostali tajomstvom. Snáď nám o nich Dominik ešte niekedy povie.

Oslovili sme tiež pána prodekana Fakulty športu v Prešove, docenta Vincenta Lafka.

Pán docent, ako sa Vám hral tenis s Dominikom?

Sme radi, že sa tento zápas uskutočnil. Využili sme prítomnosť Hrbatého v Prešove pri príležitosti 50-tych narodenín pána Merkovského, majiteľa Tratórie a bubnára Davis Cupu. S Dominom Hrbatým sú veľmi dobrí priatelia. Stretli sa tu ľudia, ktorí majú šport radi. Nehovorím, že urobili šou, lebo my nevieme až tak dobre hrať, ale zahrali si tenis. Dominovi sa tu páčilo, bol veľmi sympa-

Dominik hral v ponožkách

by som zopakoval cestu k úspechu ešte raz.

Ako sa cítite po zranení a kedy Vás najbližšie privítame v Prešove?

Pomaly sa to zlepšuje, rehabilitujem. O dva týždne (v marci, pozn. red.) vyrážam na turnaje v Amerike, v Indii Wells, Miami. Do Prešova prídem zase, keď bude Ľuso niečo

tický tím, že privítal mladých ľudí, ktorí chceli autogramy a rozhovor. Som rád, že táto akcia nám vyšla.

Za rozhovory ďakuje Zdenka Juhošová, 3. ročník

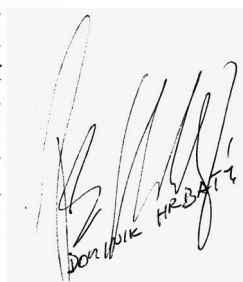
Ja a Domino, Domino a Ja...

Dominik Hrbatý, 30-ročný tenista a finalista Davis Cupu (vo finále v roku 2005 proti Chorvátsku) sa narodil 4. 1. 1978 v Bratislave.

Jeho mottom je: „Neexistujú pre mňa len dôležité víťazstvá. Pre mňa je každá výhra víťazstvom.“

Tenisovú raketu chytil prvýkrát do ruky, keď mal 4 roky. Už ako 6-ročného ho prihlásili na tenisový krúžok, popri ktorom sa venoval aj lyžovaniu. Definitívne sa pre tenis rozhodol v 11-tich rokoch.

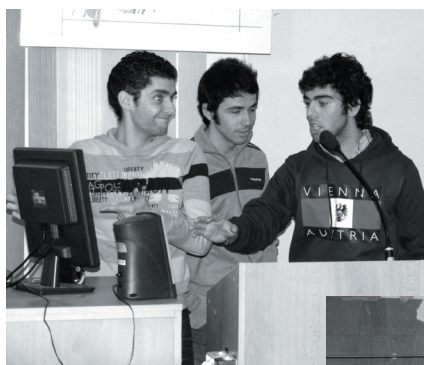
Dominikovým najlepším výsledkom je 6 turnajových víťazstiev na ATP turnajoch (posledné víťazstvo Marseille 2004). Stal sa niekoľkonásobným tenistom roka, prebojoval sa do štvrtfinále na US Open 2004, na Australian Open 2005. Najvyššie umiestnenie získal v ATP Entry Ranking 2004 – 12. miesto. Medzi Dominikove záujmy patrí bicyklovanie a zber mincí. Po šesťročnom vzťahu s Prešovčankou Martinou Štofaníkovou sa zaľúbil do Česky Nely Petrovej z Krnova. V čase písania tohto medailónu bol v štádiu rehabilitácie, pretože mal úraz a podstúpil operáciu lakťa (v súčasnosti už opäť hrá).

Reprezentačný ples Pedagogickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove (január 2008)

Deň otvorených dverí 2008

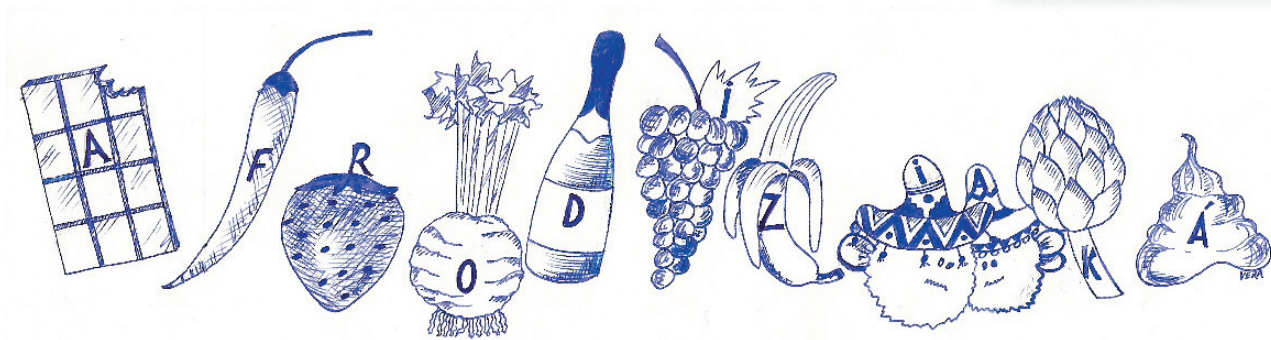
Erasmus Day

foto na strane *mad*

RECEPTOÁR

Nasledujúce slová dozaista zmenia mnohým čitateľom život. Dovolíme si povedať, že budú síce malou, no funda(de)mentálnou kvapkou v mori poznania a kreovania kurikula vo vedomostiach (t. j. knowledge – čítaj noulidž) slovenskej vysokoškolskej – dodajme elitnej – štruktúry. Ak budete text čítať ďalej – a vy to teraz, namôjpravdu, aj čítate – zažijete rachot rúcania tabu... Bez bázne a Hany Zagorovej totiž budeme hovoriť o afrodiziakách. Áno, čítate správne. Budeme hovoriť o veciach, na ktoré vám v detstve kamoši, rodičia, babka a dokonca ani váš malý pes Bobby nevedeli dať uspokojivú odpoveď. Budeme hovoriť o veciach, ktoré súvisia s túžbou, silou, tantrou, vášňou a v neposlednom rade v kine Panoráma aj s mystikou. Teraz sa uvoľnite – vaše otázky budú u(spo)kojené...

Integrované afrodiziakum

Otvoríme okno a ľahneme si v spodnej bielizni na posteľ (bielizeň na tele nesmie byť dlhšie ako tri dni). Po tom, čo do izby vletia španielske mušky a začnú bzučať zamotané v záclone, pomaly z postele vstaneme. Sprížmurénymi očami a prerývane dýchajúc ich chytíme, mierne omráčime a vložíme do pripraveného trojdecového pohára 5-putňového červeného portského vína (študenti môžu použiť vínnu náhradu Sladká pani, resp. lacné vína z tretieho sveta). Mušky necháme tri minúty vylúhovať. Pridáme čajovú lyžičku kvalitného lesného medu z Kauflandu.

So stále prížmurénymi očami v malom mažiari rozdrvíme jeden list durmanu, 2 dkg žen-šenu a 4 dkg maku (v prípade nedostupnosti niektorej z ingrediencií môžeme použiť lístky z babkinho rozmarínu v okne). Mierne pootvoríme ústa a z kredenca vyberieme horkú čokoládu (možno použiť aj čokoládu na varenie z Tesca). Veľmi pomalými pohybmi ju rozbalíme, v miske na miernom ohni roztopíme a do roztavenej hmoty pridáme roztlčené klinčeky (odporúčame nepoužívať klinčeky z otcovho príručného verkcaigu). Hmotu z mažiaru, ako aj čokoládovú hmotu spotenou rukou vsypeme do pripraveného pohára s vínom.

Do vytvoreného kokteilu za zvukov May it be pridáme štipku rozdrvených sušených samčích pohlavných orgánov jeleňa a štipku pomletého nechtu paviána. Ak by necht nebol k dispozícii, môžeme pokojne použiť vysušené ikry z jazera za mestom, vo výnimočných prípadoch tri kvapky potu z vlastného podpazušia. Vínný kokteil zohrejeme na telesnú teplotu (teplota, pri ktorej po vypití neochabne pohyblivosť jazyka). Pred podávaním si opäť ľahneme, dvakrát sľazka preglgneme, a ako prílohu si do pupka následne vložíme pečený gaštan a hrudný kôš polejeme acidofilným mliekom, prípadne ovocnou šťavou z kompótu (pre náročnejších: na vytipované miesta nastriekame šľahačkovú hmotu prizdobenú kompótovým ovocím podľa vlastnej chuti).

Skôr, ako sa definitívne spustíme, jedno dôležité upozornenie! Takto dochutené víno servírujeme so spusteným jazykom z úst a mierne spusteným ramienkom na neglizé. Pre gurmánov odporúčame prizvať si k radovánkam aj nejakého partnera.

(rar)

Afrodizijakum po domáci

Nakrajanú bars veľkú cibuľu šmaríme do misočky. Prišmaríme ku nej (žeby jej nebulo smutno) dva falatky cesku a jednu napolovky roztopenú pirulku naftalínu. Všetchno zaľejeme fľaštičkou alpy a dobre premyšľáme hľinikovou ložičkov. Zochabíme dva mešace odstác u ľadničke. Kedz še nám podarí pri tom, prepitujem rihnúc, účinok budze zaručený! No ľem opačný...

(jap)

GALLERY ART

Petra Bernátová

Miroslava Martinková

Veronika Mihaľová

Zuzana Rusinková

Tomáš Muľ

Mária Beretová

Ľubica Kováčová

Gabriela Vengerová

Daniela Mihaľová

Výtvarné práce študentov (ŠVOUK 2008)

A r č i n l o v e

